кими алыб сатмагдыр; нечә ки, алырсыныз, ојлә дә сатырсыныз. Даһа бурада суал јери јохдур.

Әсәдуллә — *(сәрасимә дахил олур)* Аj Һәлимә ханым, нә асудә отурмусан, евимиз јыхылыбдыр *(ағлајыр)*.

Һәлимә — Кедә, нә олуб мәкәр?

Әсәдуллә — Нә олачаг? Мүнәввәр ханым гапы далындан ешидиб ки, ону әрә верирсән, молла да кәбин кәсир, кедиб өзүнү атыб көлдә боғубдур.

Мирзә Бағыр — Ваj, јахшы мәним евим јыхылды!

Кәрбәлајиһашым — Кедә, Әсәдулла, бу нә хәбәрдир?

Әсәдуллә — Бәли, аға, будур, өлүсүнү кәтирирләр.

Мүнәввәри халча үстә кәтирирләр.
Һәлимә вә Кәрбәлајиһашым өзләрини салырлар чәназәнин үстә.

Кәрбәлајиһашым — Евин јыхылсын арвад, бу нә ишдир мәним башыма кәтирдин? Евин јыхылсын јалан шаһадәт верәнләр! Бу нә бәладыр мәним евимә салдыныз.

Акиф — *(Аралыгда дуруб әлилә көстәрир)* Бу ачыг оврәт *(Шәрифәни көстәрир)*, бу да өртүлү оврәт, *(Һәлимәни көстәрир)*, бу шәриәт *(молланы көстәрир)*, бу да шәриәтә инанан Кәрбәлајиһашымлар, бунлар да өврәт тачирләри!

Пәрдә дүшүр.

СОН.

СЕВКИЛӘР

ӘСКИ МИСИР ВӘ КӘН'АНЛЫЛАРЫН ҺӘЈАТЫНДАН АЛЫНМЫШ ӘСӘРДИР.

ИШТИРАК ЕДӘНЛӘР:

Чад
Нәфта
Шәм'ун
Јәһуда
Дан
Раубин
Јусиф
— Јә'губун оғланлары.

Малик — карван башчысы.
Хадим — онун гуллугчусу.

Хәфра —
Мен'ес —
Его —
Аменохис —
— мисирли тачирләр.

Азиб —
Тутмас —
— мисирли гадынлар.

Тутмазис — мисирли киши.
Зүлејха — варлы бир гадын.
Әзизи-Мисир — Зүлејханын әри.

Тадохина
Апонет
Гилоғана
Ханшенсут
— варлы аристократ гадынлар.

Фир'он — Мисир һөкмдары.
Аснат — онун арвады.
Гара бир гадын — Аснатын хидмәтчиси.
Бир дәстә рәгс едән гадын.
Бир дәстә охујан гадын вә кәнчләр.

Sevgilər
əzizlərin və kənarlaşmış
həyatından alınmış əsərlər

БИРИНЧИ ПӘРДӘ

Биринчи пәрдә ваге олур бир гојун отлағында. Ара-сыра хурма ағачлары көрүнүр. Гојун сүрүләри Шәриәнин кәнарында јатырылмышдыр. Ја'губун чобан гијафәтли оғланлары хурма ағачларының көлкәсиндә топланыб данышырлар. Һава чох истидир. Ја'губун оғлу Чад чобан гијафәсиндә кәлир вә чох гејзли бир сурәтдә гардашларына јанашыр.

Чад

Говурур бејними атәшли сәма,
Бир чәһәннәм бу һәрарәтлә фәза.
Гарышыб гумлара гајнар бәдәним,
Бир јанар оддан ибарәт вәтәним.
Бу әзијјәтлә севилмәм јенә мән,
Өлүрәм мәһбәсим олмуш бу вәтән.
Бир оғултәк мәни севмәз пәдәрим,
Мин һәгарәт доғур ахшам-сәһәрим.
Алтун олсам да мәни севмәјәчәк,
Јашадыгча мәни тәһгир едәчәк.
Көләјәм мән, көләдир чүнки анам,
Ондан өтрү мәни севмәзмиш атам.

Нәфта

(Кинајә илә)

Сән доғулсајдын әкәр Раһиләдән[1],
Севдирәрдим сәни Јусиф кими мән.
Чобаныг биз, атамыз сајмыш һәгир,
Көләјик биз, о, әсилзадә севир.
Һамымыз онча дәјәрсиз бир оғул,

[1] Раһилә Јусифин анасы.

Ахад.

Һәләлик Раһиләнин оғлу гәбул.
Бу шәрәфсизлији мән һеч чәкәмәм,
Гој бүтүн варлығым олсун бәрһәм.
Шашырам Јусифи севдикчә о пир,
Кишиләртәк өләрәм олмам әсир.
Интигам алмамыш арам олмам,
Өз гүсурундан утансын гој атам.

Ш ә м'у н

(Архасында бир дағарчыг јемәк шејләри олдуғу һалда өз-өзүнә данышараг кәлир)

Даима кечди чобанлыгда һәјат,
Үзүмүз күлмәди һејһат-һејһат!
Бу һәгарәтләрә јох башга чәһәт,
Атамыздыр јенә ногсанлы, әвәт.
Бир оғул чох севилирсә, бири аз,
Белә бир аилә хошбәхт олмаз.

Јәһуда хурма ағачларынын алтында јатмышдыр. Бу данышыглары ешидәрәк ојанмаг истәјир.

Н ә ф т а

(Шәм'уна)

Сус даһа динмә, данышдынса јетәр!
Бу иши вермә Јәһудаја хәбәр.

Ј ә һ у д а

(Көзләрини силә-силә кәлир)

Горхмајын, мән дә һәмин фикирдәјәм,
Сизә һеч фикирдә хаин дејиләм.
Атамыз фитнәләр ејләр ичад,
Севкисиндән доғулур биздә фәсад.
Јусиф истәкли оғул, бизсә чобан,
Атамын чүмлә тәшәббүсләри ган.
Атамыз биздә рәгабәтләр ачар,
Кәләчәк сүлһә бирәр сүнкү сачар.
Сәһвин ислаһә чалышмазса әкәр,
Дөзәмәм гәмләрә, дөздүмсә јетәр.
Мән өзүм Јусифә хаин дејиләм,
Һәсәдим мәндә чәкилмәз бир әләм.
Ола, ја олмаја Јусифдә күнаһ,
Јенә дә олмушам ондан икраһ.

Р а у б и н

(Архасында бир тулуг су кәлир)

Гардаш өз гардашына хаин икән,
Күлүрәм аиләнин сүлһүнә мән.
Әглисиз, дујғусуз өвлады ата,
Нә мәзиҗҗәтлә севәрмиш әчәба?
Өзүмүз севкијә лајиг дејилик,
Она кәндимизи севдирмәмишик,
Ејбдир Јусифи тәнгид етмәк,
Фәхр едәк, чүнки бизимдир о чичәк.
Биз кими хаини севмәзсә о пир,
Мәнчә Јусифдә дејилдир тәгсир.

Н ә ф т а

(Гылынчы чәкиб Раубинә һүчум едәркән гардашлары мане олур).

Гачма дур, өлдүрүм әввәлчә сәни,
Бу һәгарәтләр усандырды мәни.
Дүн кечәркән ешидирдим гапыдан,
Јусиф ејләрди бир әфсанә бәјан.
Деди Јә'губа о хүљаларыны,
Сөјләјирди она рө'јаларыны.
Ону.. тә'бир едәрәк хаин атам,
Бизләри Јусифә гул етди тамам.

Јусиф тәпәнин үстүндә көрүнүр.

Ш ә м'у н

(Нәфтаја)

Сакит ол, фаидәсиздир бу сәда,
Јох чығырмагда, бағырмагда дәва.
Һијләдән мәгсәдә јол тапсаг әкәр,
Горхмајын, кәсб едәрик фәтһи-зәфәр.

Ч а д

Һеч сијасәт бир әлач етмәјәчәк,
Мүшкүлү бирчә гылынч һәлл едәчәк!

Ј у с и ф

(Кәлиб јетишир)

Бир тәһлүкәдир мәнчә бу атәшли сәјаһәт,
Јох мәндә чәһәннәмләри сеҗр етмәјә тагәт.

Һиссимдә бөјүк горху доғурмуш бу тамаша,
Мән сиздә мәһәббәт гохусун дујмадым әсла.
Гардаш дејәрәкдән сизә руһумла инандым,
Бир һијлә зүһурунда фәгәт сәһвими гандым.
Сизләрдә вәфа олмадығын билмәз икән мән,
Һеч кимсәни фикр етмәз идим затимә дүшмән.
Гардаш дејәрәк дүшмәнә алданмышам һәр дәм,
Әксинчә зүһур етди мәним чүмлә дүшүнчәм.

Ш ә м'у н

Чох етмә фәған, шад олачагсан бу јухундан.

J ә һ у д а

Улдузлар олар имди сәнә бурда никәһбан.

Ч а д

Етдикләримиз мәнчә дејил затинә тәһгир.

Д а н

Нәгл ејләдијин вагиәдән бир јени тә'бир.

Н ә ф т а

(Јусифин јахасындан тутур)

Аj, күн едәчәк инди сәнә сәчдә бу јердә,

Ш ә м'у н

Султан олачагсан бу сәадәтли сәфәрдә.

J ә һ у д а

Чәксән бу күн ачлыгда, сусузлугда мәшәггәт,
Бир күн кәләчәк үз верәчәкдир сәнә не'мәт.

Д а н

Рө'јаја гапылдын, гуру хүлјаја инандын,

Ш ә м'у н

(Вурур)

Султан олачаг күнләрини доғурму сандын?

J ә һ у д а

Шад олма әбәс, вермәрик ол фүрсәтә имкан,

Д а н

Хүлјаларын артыг чыхачаг бурда јадындан.

J у с и ф

(Раубинә сыхылыр)

Бир өјлә вәфасызлыға јол вермәмишәм мән.
Гардашларым олсун мәнә чани кими дүшмән.
Лакин нә едим мәндә әкәр јохса да ногсан,
Гардашларымын шүбһәси јапмыш мәнә үсјан.
Нөгсанлы бәшәр мәһв олур өз шүбһәләриндә,
Кәндиси дејил шүбһәдән ајры нәзәриндә.
Хәллаги мүәмма, сәбәби-хилгәти мүбһәм,
Бајғын бәшәрин варлығы бир шүбһә мүсәлләм.
Бир маддә ки, өз варлығыны билмәмиш һала,
Тәһлилинә һеч фәлсәфә јол тапмамыш әсла.

Р а у б и н

Гојмам сәни бир кимсә вуруб етсин әзијјәт,
Бир гәтлә варыб чыхмајачагдыр бу чинајәт.
Руһум вар икән өлдүрә билмәз сәни бир кәс,
Дүнјаны фәгәт варлығын етмиш бизә мәһбәс.
Тә'мини-һәјат етмәјә гәтлин бизә мәтлуб,
Бу гәтлә ризајам мән әкәр олмаса Jә'губ.

Ш ә м'у н

Билмәм бу нә хүлја, бу нә сәрсәм, бу нә көфтар?

Д а н

(Ачыглы)

Әввәлчә бу хүлјаны нәдән гылмадын изһар?

Ч а д

Сән дә бизә Јусиф кими бир дүшмән имишсән,

J ә һ у д а

Гардашларына вердијин играрына әһсән!

Ш ә м'у н

Кән'анә бу күн Јусиф әкәр ејләсә өвдәт,

Д а н

Бах бир нә олар көрдүјүнү ејләсә сөһбәт?!

J ә һ у д а

(Раубинин јахасыны тутур)

Сәһв ејләмә, сөјлә нә олур һалымыз ондан?

Чад

Ат фикрини, hифз етмә буну, сапма јолундан!

Шәм'ун

Мәhв ејләјәлим бир даһа битсин бу кәшакәш.

Јәhуда

Јохса јахачаг бизләри ахырда бу атәш.

Дан

Гәтл етмәлијик Јусифи күлсүн бизә игбал.

Чад

(Раубинә)

Бир чарә дүшүн, варлығымыз олмаја памал.

Шәм'ун

(Раубинә)

Өз әзми-сәбатында дуруб ејләмә нөгсан.

Јәhуда

Он бир кишини ејләмә бир Јусифә гурбан.

Јусиф

Өлмәк мәни бир зәррәчә горхутмајыр әсла!
Јохса белә чаһил јашајышларда нә мә'на?
Бир мәгсәд үчүндүр јашамаг дәһрдә анчаг,
Биләкс өлүмдән чәкилән вармы бир алчаг?
Мин дәфә өләм верәз өлүм гәлбимә дәһшәт,
Анчаг јашасам ејләрәм инсанлыға хидмәт.

Шәм'ун

(Јусифә)

Гардашлара бир нифрәт ојандырды hүзурун,
Гој кәндинә галсын бу гәдәр кибрү гүрурун.

Нәфта

Анчаг гылынч игбалыны тә'јин едәчәкдир,
Аләм бу чинајәтләрә әhсән дејәчәкдир.

Јәhуда

Бош бир гујуда ејләјәлим Јусифи пүнһан,
Галсын о гаранлыг гујуда, өлсүн ачындан.
Әлван едәрик көјнәјини гырмызы гандан,
«Гурт јыртды» дејиб сөјләрик hәр јердә јаландан.

Раубин

Разы дејиләм Јусифи мәhв етмәјә hәркиз,
Анчаг бир узаг өлкәјә гултәк сатарыг биз.
Тутмуш бу јахын саһәдә бир гафилә мәскән,
Сиз сакит олун Јусифи гултәк сатарам мән.

Гардашлар

(бирдән)

Јусиф сатылан вахтда галдырмаја бир сәс,
Гул олдуғуну гафиләдә ганмаја бир кәс.

Јусифин јахасындан тутуб дартыб апарырлар.

Пәрдә дүшүр.

ИКИНЧИ ПӘРДӘ

Бир гујунун кәнарында сыра илә дүзүлмүш хурма ағачлары көрүнүр. Јүкләр бири-биринин үзәринә јығылмыш. Гафилә чамааты хурма ағачларынын алтында раһатланыр. Карванын дәвәләри узагда отлајыр. Зәнк сәсләри кәлир.

Јусиф голлары бағлы бир hалда гардашларынын гаршысында кәтирилир.

Нәфта

(Гафиләјә)

Бу гафилә јүкләниб нә јердән?
Етмиш нә үчүн бу јердә мәскән?
Кимсиз, нәчисиз, сизә нә лазым?
Бу гафилә hансы сәмтә азим?

Малик

(Ирәли кәлир)

Мисрә кедәчәк бу карваным,
Јох сизләрә бурда бир зијаным.
Халгым азачыг јорулдуғундан,
Раһатланырыг бу јердә әл'ан.

Нәфта

Ејб ејләмә, мәгсәд олду заһир,
Хошдур бизә сиз кими мүсафир.
Тачирләр әкәр едәрсә мәгбул,
Сатмаг диләрик бу јердә бир гул.

М а л и к

(Һејрәтли)

Гулдурму дејин, бу инчә сурәт?
Зибалығы мәндә доғду һејрәт.
Етмишми хәта бу дилбәр инсан?
Бағландығына сәбәб нә ногсан?

Ј у с и ф

Јох харүгүладә бир тәсадүф,
Һејрәт јери јох кәр олсан ариф.
Һәр кимсә рәјасәт ахтарыркән,
Бир шәхсә ситәм гылар мүәјјән!
Мәнчә гурулушдадыр бу тәгсир,
Һејрәт верәчәк дејил бу тәһгир.

М а л и к

Сән бир көләсән вүчудун үрјан,
Зүлфүн дағыныг, сачын пәришан.
Һејрәтдә гојур мәни мәгалын,
Билмәм нәчисән, нәдир хәјалын?
Бир иш дујамам бу сөзләриндән,
Бир шүбһә ојанды көзләриндән.

Н ә ф т а

(Јусифи вуруб сусдурур)

Дүнјада бу анламаз гуламын,
Етдикчә риајәт еһтирамын,
Олмаз јенә бир әдәбли инсан,
Һәр фикри, хәјалы гачмаг, үсјан.

Ч а д

Дүнјаја дәјәр бу һүснү сурәт,
Лакин буна күлмәмиш тәбиәт.
Әхлагыны пәк фәна јаратмыш,
Тәмкинин алыб, вүгарын атмыш.

Ш ә м'у н

Бир кәнч исә мачәрасы чохдур,
Сатмагдан әлавә чарә јохдур.
Сатмаг буну башга бир дијарә
Кән'анә гајытмасын дүбарә.

Д а н

Әхлагы позуг, әдасы мәнһус,
Етмиш бизи һәр ишиндә мә'јус.
Даим јери чөл, мәгамы сәһра,
Вәһши кими етмәз евдә мә'ва.

Ј ә һ у д а

Гачмагдан әлавә јох хәјалы,
Һәр күн чыхарыр бир ихтилалы.
Инсанлары севмәјир бу афәт,
Етмәз бизә бир заман итаәт.

Ш ә м'у н

Артыг кәсилиб бу бир јабанчы,
Јохдур өзүтәк бөјүк јаланчы.
Алдатмаға мүгтәдир чаһаны,
Бир зәһр исә вар ширин лисаны.

М а л и к

(Шәм'унун әлин тутур)

Веррәм бу гулама әлли дирһәм,
Бағлатдырарам чиһазә мөһкәм.
Гојмам бағырыб сәсин чыхарсын
Үсјан гопарыб мәрама варсын.

Јә'губун оғланлары Јусифин мүгабилиндә пулу алыб кедирләр-

М а л и к

(Јусифин әлиндән тутур)

Бир гул мәнә бәхш гылды мә'буд,
Олдум бу тичарәтимдә мәс'уд.
Күлдү мәнә бу сәфәрдә игбал,
Парлар нәзәримдә нәчми-амал.
Дүнјаја дәјәрди бөјлә бир гул,
Олсајды әкәр әдасы мәгбул.

Х а д и м

Әндамы сәфалы, гәдди шимшад,
Чылпагды фәгәт бу сәрви-азад.
Бир күлдү, фәгәт көрүб зимистан,
Јарпаглары мәһв олуб хәзандан.

Ј у с и ф

Мән бир күл идим баһар ајында,
Әјләнчәләримлә нәш'ә бәрпа,

Әтрафыма топланарды зәввар.
Јүз бүлбүл өнүмдә нәғмәкирдар.
Мәһфуз иди варлығымла күлзар,
Күл руjимә сөjләjирди әш'ар.
Һәр кәс мәнә бәнзәдәрди jарын,
Мәһбуби идим бүтүн дијарын.
Бир мәтлә' идим гәсидәләрдә,
Намым jазылар нәшидәләрдә.
Күлзарда мән дә бир күл аса,
Бир гәмли хәзана дүшдүм һала.
Дүн бир күл идим, бу күнсә солдум,
Күл jарпағыдәк хәзанкәш олдум,
Jох мәндә дәхи кечән мәзиjjәт,
Зира гоjулур либаса гиjмәт.

М а л и к

(Хадиминә)

Палтар кәтирин бу гул кеjинсин,
Миср әһли көрәндә рәғбәт етсин.

Хадим палтар кәтириб Jусифә верир. Jусиф палтарлары кеjдиjи вахт гафилә чамааты онун әтрафына топланыб охуjур:

Сән көзәлликдә, сән вәчаһәтдә,
Аз доғулмуш бизим вилаjәтдә.
Һеjф ола тәрбиjән дејил камил,
Сурәтин дилруба, өзүн чаһил.
Көләләр чаһил олсалар сәнтәк,
Өлсә ганы һәдәр кедәр бишәк.

J у с и ф

Күчлүләр һәр нәдән галыб мәмнун,
Ону мәзлумә ejләмиш ганун.
Мәнчә jох биз дејән гәзавү гәдәр,
Jарадыр һәр бир ehтималы бәшәр.

М а л и к

Jетәр артыг бу әски фәлсәфәләр,
Сөзләрин бир кинаjәдир jексәр.
Күн чәкилмиш, jахынлашыр ахшам,
Кечә вахтында бурда мән галмам.

(Карвана)

Әмрдир карван көчүб кетсин!

(Jусифә)

Дүш jола, бош һекаjәләр битсин!

J у с и ф

Ачизләр әзилмәдән түкәнмәз,
Залимләрин ehтирасы битмәз.
Бир тәһлүкәдир бу ганлы аләм,
Мәһв олмададыр бәшәр дәмадәм.
Ганлардан алыр бәшәр сәадәт,
Бир кәс jашамыр бу евдә раһәт.
Һәр кимсә дејил бөjүк мүбариз,
Бир иш jапамаз, даjанмыш ачиз.
Ган касәсидир чаһан ләбаләб,
Пәк горхулудур бу ганлы мәктәб.

М а л и к

(ачыглы)

Кимдир, де көрүм чаһанда мәс'ул,
Наразылығын нәдәндир, еj гул?
Әглиндәми jохса бунча ногсан?
Һәмнөвүнә тә'н едәрми инсан?

Х ә ф р а

Вәгта ки, өзүн дә бир бәшәрсән.

М е н'е с

Сөjлә нәдән өтрү тән' едәрсән?

Е г о

Инсанла гыл үлфәт, олма бәдбин.

А м е н о х и с

Чәмиjjәти гылма бунча товһин.

М а л и к

(Jусифин jахасыны дартыр)

Сөjлә бу нә шиквә, бу нә күсмәк?
Инсанларын һәпси мәнчә jекрәнк.

J у с и ф

Jекрәнк дејил бәшәр, jанылма,
Хүлjаjа гапылма, сәһв гылма!

Сән, мән бир һүгуга малик олсаг,
Јекрәнк оларыз биз онда анчаг.
Мән бирчә нәфәр әсирү мәһкум,
Һәр фикирдә, һәр әмәлдә мәһрум.
Сән бир ағасан һәр ишдә һаким,
Мәзлум илә јар олурму залим?

Х а д и м

(Јусифи кәнара атыр)

Рәдд ол бурадан, чәкил! Кәнар ол!
Һәдјан демә, сус да, һушијар ол!

(Јусифи сүрүјүб апарыр).

Пәрдә дүшүр.

ҮЧҮНЧҮ ПӘРДӘ

Ваге олур Мисрин көлә сатылан базарында. Тачирләр өз көләләринә тәмиз либас кејиндириб сахламышлар. Јусифин ағасы М а л и к исә өз архадашлары илә бәрабәр, Ј у с и ф ә баһалы далтар кејиндириб сатмаг үчүн сахламышдыр.

М а л и к

(Јусифә)

Һалын нәдән олду бәс пәришан?
Һәр одлу бахышларын бир үсјан.
Үсјаны, инады ат өзүндән,
Ган јашлары төкмә чох көзүндән.
Һәр кәс сәнә бахса, ејлә һөрмәт,
Һазырда вәзифән ишбу хидмәт.
Шад ол јенә парласын чамалын,
Һаггымда бөјүк чәфа бу һалын.

Ј у с и ф

Һансы ишә сөјлә шад олум мән?
Һејрәт мәни гаршылар бу јердән.
Бунлар нәчидир? Нәдир бу базар?
Мән шад оламам бу јердә начар.

Х а д и м

Сон мәрһәләдир, чох етмә налә,
Та инчимәсин бахан бу һалә.

Х ә ф р а

Бахма јерә, ej нәһали-һөврәс,
Севдир өзүнү баханда һәр кәс!
Сәндә һаны мән көрән тәбәссүм?
Күл, чәзб ола мәһзәриндә мәрдүм.

Ј у с и ф

(Хәфраја)

Ејб етмә бу одлу аһ-зарә,
Инсан гојулурму еһтикарә?
Агил бу һәјата ағламазмы?
Сөјлә мәнә, бу чәфалар азмы?

М а л и к

Анла, сәнә вердим әлли дирһәм,
Кәл рәһмә, јаманлыг етмә сән һәм!
Кәр версә зәрәр мәнә бу сөвда,
Олмаз сәнә дә сәадәт әсла.
Олмазса әкәр бу јердә базар,
Көч етмәлијик Ирага начар.

Ј у с и ф

Вар мәндә бирәр бөјүк һәгигәт,
Динлә мәни, ал бу ишдән ибрәт!
Мән бир нечә һәфтә бундан әввәл,
Раһат јашајан заман мүкәммәл,
Һәп бир әбәдијјәт һисс едәрдим,
Зира јох иди бир өзкә дәрдим.
Гылмышды мәни әһатә не'мәт,
Һәр мәнзәрәм ајры бир мәсәррәт.
Индисә дәјишмишәм чәһаны,
Мән' ејләмә етдијим фәғаны.
Мән гуллуға етмәмишкән адәт,
Мәндән тәләб етмә ајры һаләт.
Тәбдил олачаг сәнин дә һалын,
Гыл чарә варынса кәр мәчалын.
Бир күн сән өзүн оланда мәһкум,
Анла, нә чәкиб әлиндә мәзлум.
Анчаг нә чыхар бу анламагдан?
Бир иш бачарырсан ејлә әл'ан.

Б и р д ә с т ә М и с и р л и г а д ы н

Ej талеји зүлфү кими гарә,
Сөјлә, нә сәбәб бу аһу зарә?

Фаш ејлә нәдәндир е'тиразын,
Сән гулсан әкәр нәдир бу назын?

Гадынлардан Азиб

Һәр гәдри мәним варымса малым,
Мәһв олса әкәр бүтүн чәлалым,
Кәр малик олам бу күл чәмалә,
Мин нифрәт ола о мүлкү малә.
Кәр варса һәјаты каинатын,
Сәнсиз нә вәфасы вар һәјатын?!

Икинчи гадын Тутмас

Тапса кәр евим сәнинлә зинәт,
Дүнјаја дәјәр бу чанлы сәрвәт.
Өмрүмдә олам сәнинлә хошдил,
Бир садә дүшүнчәдән нә һасил?

Кишиләр дәстә илә охујур.

Сат бу гулу олма чох мәәттәл,
Өз башына ачма бурда әнкәл.
Вар шүбһә бунун гул олдуғунда,
Сат, сахлама халгы өз јанында.
Инчитмә бунун тут ећтирамын,
Тәһгир еләмә, ешит кәламын.

Кишиләрдән Тутмазис

Гул олмадығын дујарса милләт,
Тәдибини әмр едәр һөкумәт.
Сат, сахлама, һәр нә версәләр ал.
Һирсин сәни етмәсин чох ифәл.

Малик

(Күлүр)

Јох горху мәнә бу сөзләриндән,
Хоф ејләмәдим бу лафдан мән.
Етмәз мәнә бир ситәм һөкумәт,
Мән етмәмишәм бу ишдә сиргәт.
Јох бирчә сәбәб бу гилугалә,
Гулдур мәнә, алмышам гәбалә.
Бир ишдә ки, вар гәбалә, һөччәт,
Ајдын бурада бүтүн һәгигәт.

Јусиф

Дүнјада бүтүн бу мачәралар,
Тәзвирли, сүслү иддиалар,
Мин һијләләрин, мин ихтилафын,
Мин ич үзү ганлы е'тилафын,
Мәнчә о кағыздыр истинады,
Кағыз чыхарыр бүтүн фәсады.
Олсајдыг әкәр хатадан ари,
Галмазды бунун бир е'тибары.
Бә'зиләр олуб о гәдри әрзәл,
Бир парча кағыз да ондан әфзәл.
Бир-бирләринә јох е'тимады,
Бир парча кағыздыр иттиһады.
Ејләрсә бу күн бир әһди имза,
Бир һәрб гылар јарын мүһәјја.
Бир фитнә чыхарса асиманда,
Бишәк бу кағыздадыр команда.

Зүлејха өз әри илә кәлир. Әтрафыны кишн вә гадын гуллуғчулары алмышдыр.

Гуллугчулар охујурлар

Јолдан чәкилин, кәлир Зүлејха,
Һүснүндә, вәчаһәтиндә тәнһа.
Һеч кимсә дајанмасын чәкилсин,
Һәр бир гәдәминә күл сәпилсин.

Күлпирләр

Кетсин даһа галмасын бир инсан,
Дурсун о узагда, бахсын һејран.

Зүлејха гуллара баха-баха кәлиб Јусифин гаршысында дајаныр.

Зүлејха

(Әзизи-Мисрә[1]*)*

Халиг мәнә вермәмиш бир өвлад,
Олсун үрәјим онунла бир шад.
Бу өлкәдә намим итмәсин та,
Олсун евимин чырағы бәрпа.
Зира мәни севмәмиш тәбиәт,
Өвлада гојуб чаһанда һәсрәт,
Дүшмәз әлә бөјлә бир көзәл гул,
Һәр бир һәрәкаты мәнчә мәгбул.

[1] Әзиз, Фиро'нун баш назири.

Әзизи-Мисир

(Зүлејхаја)

Һәр гәдри көзәлсә бу пәризад,
Ондан сәнә лакин олмаз евлад.
Ајрылмаса һеч заман јанындан,
Анчаг бу дејил сәнин ганындан.
Ејләрсә әкәр сәнинлә үлфәт,
Јалныз аналыгдадыр мәһәббәт.
Әјләнчәдән өтрүдүр фәгәт бу.
Бел бағлама өзкә оғлудур о!

Зүлејха

(Әринә)

Бу барәдә динләмәм нәсиһәт,
Ал бу гулу кәр варымса һөрмәт.
Истәрсән олам сәнинлә һәмраз,
Ал бу гулу, гыл мәни сәрәфраз.
Мәндән буну алса кәр чамаәт,
Евдә саларам бөјүк гијамәт.
Кәр варса јанында еһтирамым,
Олсун бу кәрәк мәним гуламым!

Әзизи-Мисир

(Әлини Маликин чијнинә гојур)

Ал һәр нә ки, гијмәт истәјирсән,
Һәр шәртин оларса һазырам мән.

Зүлејханын хидмәтчи гадынлары Јусифин әлиндән тутуб апара-апара охујурлар:

Ағлама, биздә сән шад оларсан,
Гүссәдән, гәмдән азад оларсан.
Бу Зүлејха сәнин өз анандыр,
Анандан да сәнә меһрибандыр.
Ағлатма бизләри көз јашындан,
Гүллуг фикирләрин ат башындан.

Кедирләр.

Пәрдә дүшүр.

ДӨРДҮНЧҮ ПӘРДӘ

Ваге олур Зүлејханын сарајында. Сарај Мисрин күбар аиләләринә мәхсус бир зијнәтлә бәзәнмишдир. Бөјүк салонда көзәл гадынлар бәдәнләри ачыг бир сурәтдә рәгс едирләр. Диварларда көзәл кәнчләр вә гызлар бири дикәринин гучағында олараг тәсвир едилмишдир. Зүлејха салонун јухарысында јүксәк бир сәндәлдә отурмушдур. Јусиф салона дахил олдугда һејрәтләнир.

Јусиф

(Зүлејхаја)

Мәнзур нәдир бу ишрәтиндән?
Бу һаләт узагдыр исмәтиндән.
Шөһрәтли, камаллы бир гадынсан,
Бу һала риза олурму нисван?
Нифрәтләнирәм бу мачәрадән,
Бу һаләти көрмәк истәмәм мән.

Зүлејха

Дүнјада бу көрдүјүн мәсәррәт,
Анчаг сәнә олду бурда гисмәт.
Бир не'мәт олуб сәнин нәсибин,
Һазырда бүтүн чаһан рәгибин.
Сән севмәдијин бу шанлы мәнзәр,
Һеч бир кәсә олмамыш мүјәссәр.

Јусиф

Гаршымда дуран көзәл гадынлар,
Мәһкумәдир, ојнамагда начар.
Өз зөвгүнә ејләмишсән аләт,
Мәнчә бу да бир дәрин сәфаләт.
Бунлар нәдән өтрү рәгсә кәлмиш?
Би шүбһә ки, зөвгүдән дејилмиш.
Чылпагларын әлдә етсә фүрсәт,
Ејләр бу сөнүк һәјата нифрәт.
Бир сән'әт икән бу ојнамаглар,
Чылпаглыға бәс нә мәгсәдин вар?
Әфсус ки, бурда инчә сән'әт
Шәһвәтләрә ејләр инди хидмәт.

Зүлејха

Сәндә де көрүм нәдир бу хүлја,
Нисван нә үчүн јаранмыш аја?

875—5

Сән бир кишисән мәһәббәтин јох,
Биканәсән ешгә, үлфәтин јох.
Анла мәни, олма гәлби садә,
Бу севкидән ејлә истифадә.
Сәһв етмә! Кәрәк бүтүн гадынлар,
Бир зөвги сәлими охшасынлар.
Чылпаглыға сән дарылма һәркиз,
Бир аиләдән, бир евдәниз биз.
Палтар јох икән кечән заманда,
Чылпаг јашадыг бир ашијанда.
Чылпаглара чох да етмә төһмәт,
Палтар бизә бир изафә зинәт.

Јусиф

Һејрәтләнирәм бу фәлсәфәндән,
Мәнзуримә ашина дејилсән.
Олмазса әкәр гадында исмәт,
Агил киши ејләмәз мәһәббәт.
Фикриндә нишаны јох һичабын,
Һеч тәһлүкәдән јох ичтинабын.
Диванәсән өз тәригәтиндә,
Әхлаг унудулду сөһбәтиндә.

Зүлејха

Палтарсыз олан дејил бәдәхлаг,
Әхлагы сән анламырсан анчаг.
Һәр бир јени инкишафымызда,
Бир ајры гијафә доғду биздә.
Инсанда фәгәт бу сон тәһәввүл,
Бир фитнә доғуб ки, рәф'и мүшкүл.
Чәмијјәтә кирмәдикчә нисван
Әрләр дәхи ајрылыб гадындан.
Јохдур ады мүштәрәк һәјатын,
Еркәк, диши кәсмиш иртибатын.
Еркәклә гадын тутарса үлфәт,
Әхлагсыз адланыр ниһајәт.

(Мәчлисә)

Рәггасәләр ојнасынлар һала,
Бош фәлсәфәләрдә вар нә мә'на?

Раггасәләр рәгс едирләр. Бајырдан бир дәстә гадын сәси ешидилир. Зүлејха рәгс едәнләри дајандырыр. Мисрин аристократ гадынлары охуја-охуја ичәри кирирләр

Гадынлар

(Зүлејхаја)

Олсајдын әкәр сән бир әсилзадәјә мәфтун,
Бу ешгә гојуб гијмәт олардыг һамы мәмнун.
Севсәјдин әкәр Мисрдә сән варлы бир инсан
Олмаздын өзүн ахыры ешгиндә пәшиман.
Анчаг елә бир зат илә тутдун бу күн үлфәт,
Фаш олса бу ешгин едәр аләм сәнә нифрәт.

Гадынлардан Тадохина

Бир гул ки, онун индәјәдәк кимлији мәчһул,
Чәннәтдән учуб кәлсә дејил бизләрә мәгбул.
Бир кимсә әкәр версә мәнә Јусифи нисбәт,
Өлләм белә тәһгир илә сағ галмарам әлбәт.
Бир һүсн илә мәшһури-чаһан олса да бир зат,
Сәрвәтлә кәрәк ејләсин өз варлығын исбат.

Апонет

Мән истәдијим олмаса бир күндә мүһәјја,

Гилоғана

Көјдән дүшә пулсуз киши севмәм ону әсла

Ханшенсут

Пулсуз мәләк олса оламаз гәлбимә һаким,

Тадохина

Пулсуз кишинин сөјлә көрүм ешги нә лазым?

Апонет

Пулсуз киши кәр етсә мәнә варлығын итһаф,

Гилоғана

Пул јохса онун ешги фәна, севкиси бош лаф!

Ханшенсут

Һәр кәс мәнә алтунлары гојмазса мүгабил,

Тадохина

Руһун верә, олмаз јенә дә вәслимә наил.

Зүлејха

Јох зәррәчә гијмәт о әсилзадә сөзүндә,
Һәр бир әзәмәт олмалыдыр шәхсин өзүндә.
Бир сөјлә нә көрдүм о әсилзадә әримдән?
Өлсәм дә фәналыглары чыхмаз нәзәримдән.
Ешг олмаса тәкмил оламаз варлығы затын,
Зира гуру сәрвәтлә үзү күлмәз һәјатын.

Тадохина

Руһунда бөјүк фитнә јаратмыш бу хәјалат,

Апонет

Игбалыны тә'мин едәмәз ешгләр һејһат!

Гилоғана

Хам олма, сәадәт булмазсан бу гулунда,

Ханшенсут

Тезликлә зәбун олмалысан ешг јолунда.

Зүлејха

Мә'зур тутун, чүнки чыхыб мәнлијим әлдән,
Бир ашигәм өлсәм дә чәкилмәм бу әмәлдән.

Тадохина

Инсанлары бир һүсн илә мәһв етмиш идин сән,
Сәркәштәләрин олмуш идин ешгинә дүшмән.
Һәр бир гәдәминдә сәнә бир ешг мүһәјја,
Даш гәлбилисән бир кәсә рәһм етмәдин амма.

Апонет

Бир сөјлә көрүм сәндә икән һүснү вәчаһәт,
Бу һүсн илә бир кимсәјә вердинми сәадәт?

Гилоғана

Түғјан едәрәк бир чохунун ешгини атдын,
Бир кәнч икән өз варлығыны сәрвәтә сатдын.

Ханшенсут

Һәр кәс сәни севсәјди говуб ешгә күләрдин.

Тадохина

Кәндин белә һәр ләззәти сәрвәтдә биләрдин.

Зүлејха

Мән бир гыз идим ешг сөзүн анламајырдым,
Онда кишинин ешгини бир һијлә санырдым.
Һәр кимсә мәнә етсә иди ешгини е'лан,
Зәнн ејләр идим исмәтимә јапды бир үсјан.
Бир чохларытәк мән дәхи өз һүснүмә мәғрур,
Дидарым илә ејләмәдим бир кәси мәсрур.
Мән севкини бир харигә билмәздим әзәлдән,
Әфсус бурахдым кечән имканлары әлдән.
Мин ешг сәпилсәјди әкәр рәһкүзәримдә.
Бахдыгча ојунчаг көрүнәрди нәзәримдә.
Чүнки јох иди онда мәним севдијим инсан,
Инди мәни бир ешгә дүчар ејләди дөвран.

Тадохина

Мән динләмәрәм бир даһа хаин кишиләрдән.

Апонет

Артыг о ады динләмәји севмәјирәм мән.

Гилоғана

Бир гыз кимн олсан она мин һисс илә тәгдим,

Ханшенсут

Өз варлығыны гылсан онун зөвгүнә тәслим,

Тадохина

Би меһридир, ахырда сәни алдадачагдыр,

Апонет

Севсән дә сәни севмәјәчәкдир, атачагдыр.

Гилоғана

Онлар дүзәлдиб бизләри өз нәфсинә аләт

Ханшенсут

Әрләрдән имиш чүмлә гадынларда сәфаләт.

Зүлејха

Сајдыгларыныздан дејил ол севдијим афәт,
Һазырда салар сизләри дә дамә о лә'бәт.

Т а д о х и н а

Һәр көрдүјүнү севсә әкәр дәһрдә нисван,
Галмаз гадынын һүснүнә гијмәт гојан инсан.
Һәр бир гадын өз көрдүјүнә гылса мәһәббәт,
Бишүбһә ки, дүнјамыз олар ханеји-вәслət.
Бир һүснү вәчаһətлә гадын олмаса мәғрур,
Ешгиндә онун әчзә олурму киши мәчбур?

Г и л о ғ а н а

Көлкән кими тапданмалы, мәһв олмалы даим,
Јых гәлбини, рәһм ејләмә, чүнки о да залим.
Вермәз кишиләр бир дә сәнин ешгинә мә'на,
Сал һичрә ки, һичраны севир ешг илә севда.

Јусиф вә саир гуллугчулар әлләриндә мејвә хончалары мәчлисә дахил олурлар. Гадынлар Јусифи көрәркән һејрәтләнирләр.

З ү л е ј х а

(Јусифи көстәрир)

Мән сөјләдијим јанымда пејда,
Ар етмәјәрәк гылын тамаша.
Севдазәдәјәм јох ичтинабым,
Синәмдәки ешгләр һичабым.
Мән гаиләм өз шәриәтимдә,
Сабитгәдәмәм тәригәтимдә.
Артыг мәнә кимсә саһиб олмаз,
Лаф ејләмирәм, гадын сатылмаз.
Бир дујғу икән бәшәрдә севда,
Ешгиндә гадын олурму рүсва?
Бир әр ки, чәфадајам мән ондан,
Артыг јашајыш дејилдир асан.
Әрлик нә демәк, нәдир бу сөзләр?
Мәнзур дејил севилмәјән әр!

Ј у с и ф

(Зүлејхаја)

Һәркиз верәмәм бу ешгә мә'на,
Мәтләб нијә мәнчә бир мүәмма.
Сөјлә кимәдир бу чанфәдалыг,
Кимдән диләјирсән ашиналыг?
Кет сев кими истәјирсән артыг,
Сат ишвә чаһана, Мисри јах, јых!
Ач халга о чешми-дилшикары,

Гој кәнчләр етсин интиһары.
Гој пәнбә јанаг чәһана күлсүн.
Һәсрәтләрә интәһа гојулсун.
Анчаг мәни ејлә бүрдан азад,
Зира дејиләм бу чилвәдән шад.
Бир зәррә дә олса севмирәм мән,
Кет сев кими севмәк истәјирсән!

(Јусиф сөзүнү гуртарыб гачыр.)

Зүлејха илә бүтүн гадынлар далынча охуја-охуја мәчлисдән чыхырлар.

Әрләрдә, гадынларда бир ешг олмаса бәрпа,
Күлмәз бәшәриҗҗәт, сарылар зүлмәтә дүнја.
Кәр ешг будур, бундан ибарәтсә, Зүлејха.
Бишүбһә ки, аләм кәсиләр ашиги-шејда.
Дүнјада әкәр олса мәһәббәт мүтәгабил,
Севданы даныб өмр едәмәз бир киши гафил.

Чыхырлар.

Пәрдә дүшүр

БЕШИНЧИ ПӘРДӘ

Ваге олур Мисир Фир'онунун сарајында. Мөһтәшәм бир салондур, бөјүк пәнчәрәләрдән Нил чајы көрүнүр. Чајын узаг кәнарында еһрамлар көзә чарпыр. Салондан баханда Мисрин Әбүлһовллары көрүнмәкдәдир.

Салонда Фир'он вә онун гадыны Аснат үчүн бәзәкли вә јан-јана ики голтуглу сәндәл гојулмушдур. Јүксәк сәндәлләрин сағ вә солунда кичик сәндәлләр мөвчуддур. Салонда ики сыра гадын вә кишиләр дурмушдур. Аралыг гијмәтли халчалар илә дөшәнмиш бир јолдур. А с н а т Ф и р ' о н илә салона дахил олур. Әтрафларында кәнч оғланлар вә гызлар вардыр. Ј у с и ф Фиро'нун сағ тәрәфиндә олдуғу һалда охумагда олан ики сыранын арасындан кечирләр.

Х о р

Һәр кимсәдән олса халг разы,
Мәдјундур она бизим әрази.
Чәмијјәтә һәр кәс етсә хидмәт
Милләт гојачаг о затә гијмәт.
Јусиф өзү бир сәмими инсан,
Лазым бизим өлкәмиздә һәр ан.

Фир'он вә гадыны Аснат отурур. Ишарә едиб охујанларыны дајандырырлар. Фир'он Јусифә, гаршы сәндәлдә отурмаға ичазә верир.

Ф и р'о н

(Јусифи көстәрир)

Бу затә рәва дејилди мәһбәс,
Бәсләрмиш она мәһәббәт һәр кәс.
Зиба јараныбса сурәтиндә,
Бир өјлә көзәл тәбиәтиндә.
Бир чохлары вар көзәлдир, амма,
Мәһбуб дејил, севилмәз әсла.
Олмазса әмәлдә, сөздә бирлик,
Гылманса севилмәз ол көзәллик.

А с н а т

Һеч кимсә сәдагәтдә дејил Јусифә һәмта,
Һәр һүснү тәбиәт јарадыб онда мүһәјја.
Миср өлкәси мәмнун бу мәһарәтли бәшәрдән,
Даим шашырам бунда олан харигәләрдән.
Јохдур буна бишүбһә көзәлликдә мүгабил,
Әфсус ки, јох бунда бөјүк ешгә тәмајүл.

Кәнч гызлар вә оғланлар охујурлар:

Јусиф елә бир харигәдир назы чәкилмәз
Бир фитнәдир, инсанлар ону севмәјә билмәз.
Бундан нә гәдәр зүлмү ситәм чәкди Зүлејха,
Зинданлары севдисә ону севмәди әсла.

Ф и р'о н

Мин һүснү вәчаһәт оламаз әрләрә һаким,
Һәр кәс олур олсун кишинин севмәси лазым.
Зибалығына олса да мәғрур Зүлејха,
Агил киши вермәз гуру зибалыға мә'на.

А с н а т

Һазырда Зүлејханы един мәчлисә дә'вәт,
Мән билмәлијәм кимләр үчүндүр бу мәһәббәт?
Билмәм о ағылсыз нә көрүбдүр кишиләрдән,
Мин чүрә чәфа көрсә чәкилмәз бу зәрәрдән.

Ј у с и ф

(Асната тә'зим едир)

Бир кимсә мәним инчиməмишдир ситəмимдəн,
Јүз ил јашасам өјлə хəта кəлмəз əлимдəн.
Бир күн буну мəнчə билəчəкдир о пəривəш.
Дүнјада гадындан доғулур чүмлə кəшакəш.

Бир шух сәнин севдијини ејләсә тә'јин,
Дүнјалары версә дә едәмәзсән ону тә'мин.

Ф и р'о н

Мәсрур оламаз фитнәләрин севдији бир зат,
Дүнја долу һичранзәдәләр бурда бир исбат.
Бир фикр үзәриндә дурамаз кәндиси даим,
Мәчнундур өз ешгиндә буна шәрһ нә лазым?
Бир фитнә дејим мән она чајизсә бу тә'бир,
Һәр күлдүјү бир тәһлүкә, һәр хәндәси тәһгир.

Ј у с и ф

Бир афәт имиш халға онун олмасы һәмдәм,
Дүнја бизә онсуз да бирәр одлу чәһәннәм.
Дүнјада гадынсыз јашамаг әрлијә мүшкүл,
Инсан севир, амма нә едим зәһридир ол күл.
Һәр аиләнин чәкдији гәм, көрдүјү зилләт,
Даш гәлбинин фитнәләриндән чыхар әлбәт.

Ф и р'о н

Гысганмасы һәп бир һәјәчан, күсмәси бир ган,
Ән гыссасы бир сүлһә гадын етмәмиш иман.
Мәфкурәси раһатлыға, асајишә дүшмән,
Гачмаг јарамыр анчаг о даш гәлбин әлиндән.
Бир ојлә гырылмаз ипә бағланмышыз әфсус,
Һәр бир кишинин варлығы анчаг она мәхсус.

Х о р

Јусиф гадынын ешгинә дил вермәјир һәркиз,
Анчаг јенә дә варлығын алғышлајырыг биз.
Хидмәтләри вар, мин ејилик көзләрик ондан,
Вадиләри гылсын мәдәни Нил сујундан.
Һала мәдәниләшмәдә, дирчәлмәдә фәллаһ,
Јапмаг диләрик әски тәбиәтдә бир ислаһ.
Әскиләри ат, дәһрә бахыб гур мәдәнијјәт,
Бир чарә дүшүн диз чөкә гаршында тәбиәт.

Ф и р'о н

Әсринлә сүрүн, кәнди мүһитиндән ал ибрәт,
Ахтар јенилик батил икән әски һәгигәт.
Галхсын мәдәнијјәт, учалансын көјә еһрам,
Һејбәтли Әбүлһовл илә вер әсрә сәрәнчам.
Сә'ј ејлә ки, тарихин едә әсрдә шөһрәт,
Мумјаларымыздан билик алсын бәшәријјәт.

Асnат

Мисрин мәдәни варлығы тарихә јазылсын,
Дурдугча чаһан Нилин үчүн ган ахыдылсын.
Сә'ј ејлә, чалыш ејлә бүтүн өлкәни бәрпа,
Бир күн кәләчәк јад едәчәкдир сәни дүнја.

Јусиф

Лајиг дејиләм мән бу бөјүк хидмәтә зира,
Даһиләри ахтар, сәнә гурсун јени дүнја.
Фәхримдир әкәр ејләјә билсәм сизә хидмәт,
Олмазса бөјүк тәчрүбә олмаз мәдәнијјәт.
Мән тәчрүбәсиз, елмсиз, идраксыз олсам,
Бир иш едәмәм, сә'ј гыларсам сәһәр, ахшам.

Фир'он

Хидмәтләрини көрмүш икән биздә хәлајиг
Инкарына галхышма, бу мәнсәб сәнә лајиг.

Јусиф

Истәрсән әкәр олмајасан фәгрә кирифтар,
Һәр хидмәтин өз әһлини тап, амилин ахтар.
Мәнсәб дашымаг, шанлы ријасәтдә булунмаг,
Бифаидәдир ишләмәсән халг үчүн анчаг.
Һәркиз едәмәм шәхсим үчүн халга хәјанәт,
Әфв ејлә, дејил руһума үјғун бу рәјасәт.
Аз билки бөјүк хидмәти тә'мин едәмәзкән,
Јүксәлмәјәчәк мәмләкәт онда нә едим мән?
Мән мәнсәбә алданмајырам, өлкә мәнимдир,
Иғфал едәмәм чүнки бу јер өз вәтәнимдир.

Фир'он

Вар сәндә мәһарәт, сәнә лајиг белә мәнсәб,
Динлә мәни вардыр јенә дә бир јени мәтләб.
Һазырсан әкәр етмәјә инсанлығы тәкмил,
Кәл сән дәхи гыл Мисрдә бир аилә тәшкил.
Јалгыз јашама, кет ара тап кәндинә јолдаш,
Мисрин мәдәни мүлкүнә ат бирчә вәтәндаш.
Бир вахтда ки, затинә дилдадә Зүлејха,
Тәнһалығына ајры сәбәб вармыдыр, аја?

Јусиф

Бир аилә тәшкили мәним истәјим, амма,
Мә'зур тут, һәр кәслә бу мүмкүн дејил әсла!

Бир өјлә көзәл дилбәрин истәнмәси асан,
Анчаг әри варкән мәнә јол вермәди вичдан.

Зүлејха

(Бајырдан охуја-охуја кәлир)

Мән хәстәји-ешг олмушам,
Һичранә сәрмәшг олмушам.
Саһибсизәм өлмүш әрим,
Јохдур гәмимдә рәһбәрим.
Бир ешг илә мәшһур икән,
Мәнзурәм һәр бир јердә мән.

Салонда олан бүтүн кәнчләр вә гадынлар охујурлар.

Атдын бүтүн кашанәни,
Тутдун дили-диванәни.
Севда сәни етдикдә чәзб,
Диванәлик тәскини-гәлб.
Һаким сәнә бир маһру,
Севдаја баис ештә бу.

Зүлејха

(Салонун ортасында дуруб һејрәтли бир сурәтдә охујур)

Мәһв олду мөвчудијјәтим,
Вар ешгтәк бир дөвләтим:
Фәхримдир һәр бир имтаһан,
Лајиг верәрсәм ешгә чан.

Хор

Һәркиз биз етмәздик күман,
Гылсын Зүлејхалар фәған.
Бу бир көзәлдир шүбһәсиз,
Бу һалына һејрәтдәјиз.
Мәшшатәләр дә'вәт гылын,
Зүлфүн јујуб зинәт гылын.

Јусиф

(Фир'она)

Һејрәтләнирәм бојлә зүлејхалары көрчәк,
Мәчнунлуға мән истәмирәм ешг ады вермәк.
Ашигдә сәмимијјәт олар, фитнә тапылмаз,
Етмәз мәни тәһгир илә мин фитнәләр ағаз.

Зүлејха

(Ағлајыр)

Дашдыр үрәјин ејләмәдин зәррә мүрүввәт,
Мән руһуму вердим сәнә етдин нијә нифрәт?
Дүшдүм бу фәлакәтләрә бир етмәдин инсаф,
Залим кишинин, әфв единиз, һәр иши бир лаф.

Јусиф

Мән вермәмишәм бунча фәлакәтләрә мејдан,
Әфв ет мәни, затән дәлидир ешгдә нисван.
Доғушмаса әкәр сиздә бөјүк севки һүзурум,
Јохдур мәним анчаг бу фәлакәтдә гүсурум.

Аснат

(Јусифә)

Сөјлә кишиләрдәнми дејил биздә сәфаләт?
Рәһм ејләмәз, ејләр кишиләр ешгә хәјанәт.

Зүлејха

Һала севирәм мән сәни олсан јенә залим,
Сән дур өз инадында дәјишмәз бу хәјалым!

Јусиф

Анчаг јенә дә етмәлијәм бир сөзү тәкрар,
Бир харигәсән аз тапылар сән кими дилдар.
Әрсиз гадын олсајдын әкәр шүбһәсиз онда,
Бир бунча чәфа чәкмәз идин ешг јолунда.
Өлмүш әрин олмушсан әкәр гејдидән азад,
Ешгин мәнә багисә буна мән дәхи дилшад.

Зүлејха Јисифин әлләрини тутуб синәсинә басыр.

Пәрдә дүшүр

СОН

МАРАЛ

БЕШ ПӘРДӘ, СӘККИЗ ШӘКИЛДӘН ИБАРӘТ ДРАМ ӘСӘРИ